

Täysistunto

Keskiviikko 2.2.2022 klo 15.03—18.42

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yrityksen saneerauksesta annetun lain ja yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 238/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu. Ministeri Henriksson.

Keskustelu

15.26 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen, jolla muutetaan yrityksen saneerauksesta ja yksityishenkilön velkajärjestelystä annettuja lakeja. Esityksellä pannaan täytäntöön EU:n maksukyvyttömyysdirektiivi ja toteutetaan hallitusohjelman kirjaukset velkajärjestelystä. Direktiivin yrittäjän uutta mahdollisuutta koskevat säännökset pannaan täytäntöön helpottamalla ja nopeuttamalla elinkeinotoiminnassa velkaantuneiden pääsyä velkajärjestelyyn. Ehdotetut muutokset ovat merkittävä parannus yrittäjän asemaan.

Värderade talman! Stadgandena i direktivet gällande företagarens nya möjlighet genomföra genom att underlätta och påskynda tillgången till skuldsanering för företagare som är skuldsatta inom näringsverksamhet. De föreslagna ändringarna är en betydande förbättring av företagarnas ställning.

Elinkeinotoiminnassa velkaantunut voisi päästä velkajärjestelyyn sillä perusteella, että hän on maksukyvytön, jos velkajärjestelyyn ei ole esimerkiksi epärehellisestä toiminnasta johtuvaa estettä. Olosuhteiden vakiintumista ei enää edellytettäisi, ja velkajärjestelyä voitaisiin hakea konkurssimenettelyn vaiheesta riippumatta. Konkurssin pesähoitajalle tulisi velvollisuus antaa velalliselle tietoa talous- ja velkaneuvonnan palveluista ja mahdollisuudesta hakea velkajärjestelyä. Myös elinkeinotoimintaa edelleen harjoittavien elinkeinonharjoittajien mahdollisuutta tervehdyttää toiminta velkajärjestelyn avulla parannettaisiin. Tämä mahdollisuus kattaisi elinkeinonharjoittajan omaan tekemiseen perustuvan toiminnan lisäksi myös enintään kaksi ulkopuolista työntekijää työllistävän toiminnan. Tämän myötä elinkeinonharjoittajat voisivat nykyistä useammin hakeutua yrityssaneerauksen sijasta velkajärjestelyyn.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2022 vp

Direktiivin vaatimukset koskevat vain elinkeinotoimintansa lopettaneita maksukyvyttömiä yrittäjiä. Velkajärjestelylain soveltamisala on kuitenkin laajempi, ja kaikkia muita muutosehdotuksia sovellettaisiin kaikkiin velallisiin. Esityksellä parannettaisiin siten paitasi yrittäjävelallisten myös kaikkien muiden velallisten asemaa.

Arvoisa puhemies! Aiemmin vahvistettu velkajärjestely ei enää muodostaisi estettä uudelle velkajärjestelylle ikuisesti, vaan esteperuste olisi voimassa 13 vuoden ajan aiemman maksuohjelman vahvistamisesta. Painavilla syillä velalliselle voitaisiin yhä myöntää uusi velkajärjestely myös kyseisestä esteestä huolimatta eli jo ennen määräajan täyttymistä. Lisäksi esteperuste, joka täyttyy tilanteessa, jossa on perusteltua syytä olettaa, että velallinen ei tulisi noudattamaan maksuohjelmaa, kumottaisiin nyt kokonaan.

Framöver skulle betalningsprogrammets tillämpningstid vara tre år i stället för fem år, också när gäldenären permanent saknar betalningsmån. Arbetslösa skulle också snabbare än tidigare omfattas av skuldsanering.

Maksuohjelman kesto olisi jatkossa viiden vuoden sijaan kolme vuotta myös silloin, kun velalliselta puuttuu pysyvästi maksuvaraa eli hän ei maksa velkojaan lainkaan, ja myös työttömät pääsisivät nykyistä nopeammin velkajärjestelyyn. Velallisten selviytymistä velkajärjestelystä edistettäisiin. Velallisella ei olisi enää velvollisuutta tilittää velkajärjestelymenettelyn alkamisen ja maksuohjelman vahvistamisen välisenä aikana kertynyttä maksuvaraansa velkojille. Velkajärjestelyn elinkustannusnormiin tehtäisiin tasokorotus, jolloin velalliselle jäisi velkajärjestelyn aikana enemmän rahaa elinkustannuksiin. Lisäksi velkajärjestelylakiin tehtäisiin useita pienehköjä, menettelyä sujuvoittavia muutoksia.

Direktiivin vaatimusten täyttämiseksi yrityssaneerauslain sisälle luotaisiin uusi, voimassa olevalle menettelylle vaihtoehtoinen menettelyväylä, jota kutsuttaisiin varhaiseksi saneerausmenettelyksi. Velallinen voisi hakeutua tähän menettelyyn, kun velallinen ei ole vielä maksukyvytön vaan vasta maksukyvyttömyyden uhkaama. Myös nykyinen yrityssaneerausmenettely pysyisi voimassa, ja sitä kutsuttaisiin jatkossa perusmuotoiseksi saneerausmenettelyksi. Varhaiseen saneerausmenettelyyn olisi nykyistä saneerausmenettelyä helpompi päästä, sillä sen aloittamiselle olisi vähemmän esteperusteita. Nykyiseen saneerausmenettelyyn tehtäisiin varhaista saneerausmenettelyä vastaavat muutokset siltä osin kuin muutosten katsotaan parantavan menettelyä. Esityksen mukaan yrityssaneeraukseen hakeutumista koskevan päätöksen voisi jatkossa tehdä osakeyhtiöissä ja osuuskunnassa hallitus.

Arvoisa puhemies! Ylivelkaantumisen torjunta ja siitä aiheutuvien ongelmien vähentäminen ovat hallituksen prioriteetteja. Velkajärjestelyyn pääsyn helpottaminen on yksi hallituksen tärkeistä toimista yrittäjien auttamiseksi. Näillä muutoksilla haluamme helpottaa yrittäjien pääsyä uuteen alkuun ja parantaa myös muiden velallisten asemaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Juvonen.

15.32 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yrityksen saneerauksesta annetun lain ja yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi. On tärkeää, että yrittäjien ja yksityishenkilöiden asemaa päästä velkajärjestelyyn helpotetaan ja parannetaan Suomessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2022 vp

Tätä olemme myös me perussuomalaiset täällä eduskunnan täysistunnossa hyvin usein puhuneet ja sanoneet.

Suomen Asiakastieto kertoi marraskuussa, että noin 390 000 suomalaista on tilanteessa, jossa heillä on vähintään yksi maksuhäiriömerkintä. Suomen Asiakastieto kertoi myös, että keskimäärin näitä maksuhäiriömerkintöjä on noin 15 — harvoin se jää yhteen merkintään — ja siellä taustalla on kysymyksessä juurikin monivelkaantuminen. Ulosottovelallisten määrä on noin puoli miljoonaa, ja luku saattaa olla kasvussa, kuten myös yritysten konkurssien määrä ja tilanne. Olemmehan eläneet pari vuotta erittäin vaikeassa tilanteessa yrittäjille, työntekijöille, kodeille, yksityishenkilöille, kaikille, ketkä sinne rahakukkaroonsa katsovat, paljonko siellä on rahaa.

Siitä syystä on hyvä, että tämä esitys on tuotu, ja toivottavasti tieto esityksestä ja sen vaikutuksista ja mahdollisuuksista menee myös kansalaisille sen jälkeen, kun laki on täällä eduskunnassa käsitelty, ja se antaa valoa sinne pimeään tunneliin, mikä varmasti monella tälläkin hetkellä on. Yritysten tilanne on erittäin huolestuttava, ja nämä koronarajoitukset ovat vaikuttaneet suuresti yritysten pärjäämiseen. Siellä on henkilökohtaista ahdistusta ja konkurssia ja sitä uhkaa ja sitä toivottomuuden tunnetta, joten toivon nyt, että hallitus tekee viisaita päätöksiä ja alamme pikkuhiljaa avaamaan yhteiskuntaa, jotta yritykset pääsevät toimimaan ja me kuluttajat pääsemme käymään hyvissä yrityksissä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Werning.

15.34 Paula Werning sd: Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä pantaisiin siis täytäntöön uusi velallisen saneerauksen uudelleenjärjestelyä ja maksukyvyttömyyttä koskeva EU-direktiivi, jota täydennetään kansalaisten tarpeiden osalta hallitusohjelman pohjalta.

Hallitusohjelmassahan todetaan, että hallitus selvittää yksityishenkilön velkajärjestelyä ja yrityssaneerausta koskevien lakien muutostarpeet tavoitteena velkajärjestelyjen ja niiden kattavuuden parantaminen. Tämän täytäntöön saatettavan direktiivin tavoitteet ovatkin pääosin yhteneväisiä hallitusohjelman tavoitteiden kanssa. Hallituksen esitys parantaa merkittävästi velallisen asemaa. Yhtenä tavoitteena hallitusohjelmassa on erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytysten vahvistaminen, joita tämä esityskin osaltaan vahvistaa. Tämä esitys on monisisältöinen ja koskee sekä yrityssaneeraukseen että yksityishenkilön velkajärjestelyihin liittyviä muutoksia.

Pidän tärkeänä yrityssaneerausta koskevia tavoitteita, yrityssaneerausmenettelyn keskon lyhentämistä, kustannusten pienentämistä ja käytännössä ilmenneiden epäkohtien poistamista. Direktiivin mukaisesti yrityksen saneerauksesta annettuun lakiin lisättäisiin säännökset uudesta, varhennetusta saneerausmenettelystä, jolloin velallinen voisi hakeutua jo maksukyvyttömyyden uhkaamana varhaiseen saneerausmenettelyyn. Hyvää on myöskin se, että esityksessä ehdotetaan konsernitilin käytön jatkamismahdollisuutta tietyn aikaa, vaikka yrityssaneerauksessa olisi asetettu jo maksukieltoon. Tällä on vaikutusta siihen, että velallinen ei jäisi ilman käyttöpääomaa ja arki ei hankaloituisi entisestään.

Arvoisa puhemies! On myös ensiarvoisen tärkeää, että monin keinoin parannetaan ja helpotetaan velkaantuneiden ihmisten mahdollisuutta selvitä veloistaan, ja tätä tavoitetta esitys yksityishenkilön velkajärjestelyn osalta myös tukee vahvasti. Tavoitteena on siis helpottaa ja nopeuttaa velkajärjestelyyn pääsyä, edistää velallisen selviytymistä velkajärjestelyistä ja tehostaa menettelyä. Näillä muutoksilla on selvä vaikutus sekä entisten yrit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2022 vp

täjien mahdollisuuksiin tulla uudelleen yrittäjyyden piiriin, aloittaa toiminta alusta, että toimintaa jatkavien yrittäjien mahdollisuuksiin selvittää veloistaan ja jatkaa yritystoimintaa.

Tämä hallituksen esitys on erittäin kannatettava ja ajankohtainen monelle suomalaiselle.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Elomaa.

15.37 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä muokataan muun muassa yrityksen saneerauksesta annettua lakia, yksityishenkilön velkajärjestelystä annettua lakia ja konkurssilakia vastaamaan EU-direktiivin vaatimuksia. Kyseessä on todella ajankohtainen asia, koska koronaepidemia on runnellut jo pitkään taloutta ja yrityksiä. Rajoitusten vaikutukset ovat kasautuneet erityisesti muutamille aloille. Mainittakoon näistä esimerkkeinä ravintola- ja matkailuala, liikunta-ala ja tapahtuma- ja musiikkiala. Näitä kaikkia aloja yhdistää vahvasti työvoimakeskeisyys — ytimessä on ihminen. Liiketoiminnan rajoitukset johtavat automaattisesti yritysten ja ihmisten ajautumiseen taloudelliseen ahdinkoon.

90-luvun lama näytti meille äärimmäisen karulla tavalla, mitä voi seurata siitä, kun talouden taantuma iskee ja velkomisjärjestelmä on täynnä epäkohtia. Siitä seuraa väistämättä surullisia ihmiskohtaloita. On ihmisiä, jotka eivät ole saaneet vielääkään asioitaan raiteilleen 90-luvun laman jäljiltä. Kymmeniä vuosia he ovat olleet tosi kiperässä paikassa. Hallitukset ovat vaihtuneet, mutta he ovat edelleen ahdingossa. Lainsäädännön tulisi ottaa huomioon myös pieni ihminen. Järjestelmä, jossa pääoman valta dominoi, johtaa väistämättä epäoikeudenmukaisiin ja epäinhimillisiin kohtaloihin.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen on tarkoitus tuoda parannuksia muun muassa velallisten asemaan ja mahdollistaa varhaiseen yrityssaneerausmenettelyyn pääsy, kun maksukyvyttömyys vasta uhkaa. Myös niin sanottuun perusmuotoiseen yrityssaneeraukseen tehtäisiin sujuvoittavia muutoksia. Pienyrittäjänä pitkään toimineena minua puhuttelevat yksityishenkilön velkajärjestelystä annettuun lakiin tehtävät muutokset yritystoiminnassa epäonnistuneiden yrittäjien velkajärjestelyyn pääsyn helpottamiseksi ja uuden alun nopeuttamiseksi.

Lisäksi helpotetaan velallisten pääsyä velkajärjestelyyn ja selviytymistä maksuohjelmasta. Suurin osa ehdotuksista koskisi kaikkia velallisia riippumatta siitä, ovatko he harjoittaneet elinkeinotoimintaa. Mielestäni esityksessä ollaan oikeansuuntaisten asioiden äärellä, ja siitä kiitos. Valtakunnan tasolla tulisi keskustella entistä enemmän velkajärjestelyihin liittyvistä teemoista ja pyrkiä kehittämään lainsäädäntöä aiempaa oikeudenmukaisempaan suuntaan.

Arvoisa puhemies! Nyt kun ministeri on paikalla, niin samalla kysyisin myös tästä ulosotossa olevien suojaosuudesta, suojaosuuden nostoon liittyvästä tilanteesta. Onko tulossa suojaosuuden nostoa? Elinkustannukset ovat vahvasti kasvaneet, ja se, mitä jää käteen, on hyvin pieni osa. Monilla on suuria vaikeuksia. Eli kysymys kuuluu: onko suojaosuuteen tulossa nosto?

Sitten vielä kiitos siitä, että on tulossa nyt laki, joka on eduskunnassakin hyväksytty. Odotetaan vain, koska se konkreettisesti tulee voimaan. Kun velat on maksettu, ulosotto-merkintä vihdoinkin poistuu rekisteristä aika nopsaan, jopa kuukaudessa. Kysynkin: Mikä tilanne on? Koska se tulee konkreettisesti? Ihmiset hyvin paljon soittavat ja kysyvät näistä kahdesta asiasta, suojaosuudesta ja sitten tästä rekisteristä. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laakso.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2022 vp

15.41 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Arvon ministeri! On hienoa, että hallitus on ottanut tämän asian työn alle, koska tämä on äärettömän tärkeä asia. Olen tässä asiassa aika, voisin sanoa jopa, kokemusasiantuntija, koska tiedän, mitä yrityksen konkurssi tarkoittaa ja mihin se voi ihmisen ajaa. Ongelma on nimenomaan siinä, että konkurssi jopa hyvin harvoin on loppupelissä yrittäjän omasta virhearvioinnista johtuva, vaan se saattaa olla isompien, niin sanotusti ketjujen tulosta. Elikkä siellä ollaan oltu alihankkijaketjun alapäässä, ja sitten on se ruskea valunut koko ketjun alaspäin.

Myös kilpailu, niin epäterve kilpailu kuin moni muukin kilpailu — ei välttämättä niin epäterve mutta epäreilu kilpailu — voi aiheuttaa yrittäjille aikamoisia tuskia tämän asian osalta. Ongelmana ovat jopa valtionyhtiöt, joilla on rajaton mahdollisuus tehdä ihan mitä lystäävät.

On selkeää, että Suomi tarvitsee yrittäjiä, Suomi elää yrittäjistä, ja tilanne on se, että yrittäjiä ei kannata — tai niitä niin sanotusti ideologisesti olevia yrittäjiä, joilla on hyviä ideoita ja on sitoutumista hommiin — missään nimessä ajaa yhteiskunnan ulkopuolelle, TE-toimiston palveluitten käyttäjäksi tai mihinkään muuhunkaan tuuliajolle, vaan on erittäin tärkeää, että nämä ihmiset käyttävät sen oman voimavaransa myös myöhemmin tähän yritystoimintaan.

Kuitenkin vielä aika usein yrittäjät, etenkin pk-sektorin yrittäjät, joutuvat laittamaan koko omaisuutensa täysin kiinni sen yrityksen pyörittämiseen. Se on joskus sivusta katso-neena hämmästyttävää, miten uhkarohkeaa porukkaa nämä yrittäjät ovat, vaikka totuudessa useinkaan ei ole minkäänlaisia voittoja tai mitään muutakaan hienoutta etukäteen näköpiirissä. Siitä huolimatta usko siihen omaan ideaan ja omaan tekemiseen on se, joka ajaa laittamaan jopa koko omaisuutensa kiinni. Kuitenkin aika usein isoilla suuryrityksillä ynnä muilla on rajaton mahdollisuus plus se, että aika paljon niitä myös pumppaillaan käyntiin ensin yhteiskunnan rahoilla, ja siellä hyvin harvoin on kenenkään omat rahat kiinni näissä jutuissa.

Se on sanomatta selvää, että yrityskentältä löytyy myös niitäkin, jotka käyttävät näitä järjestelmiä hyväksi, ja onkin ensiarvoisen tärkeää, että kaikkia kikkailijoita ja niitä yrittäjiä, jotka ottavat pöytälaatikosta uuden firman käyttöön ennen edellisen konkurssiin ajautumista ja siirtävät käyttöomaisuuden ynnä muuta siihen toiseen firmaan, pitää ehdottomasti valvoa jatkossa enemmän ja myös sanktioidakin enemmän.

Ja nytten tässä tosiaankin aika paljon käytetään voimavaraa niin sanotusti velkasaneerauksen muuttamiseen ja konkurssijuttuihin. Näissä on äärettömän tärkeää nähdä myös se ongelma, mikä näissä velkasaneerausjutuissa on, että ne on tehty kohtuuttoman kalliiksi yrittäjille. Siellä on asianajajakulut, mitkä ovat suhteellisen suuret pienistäkin. Omasta henkilökohtaisesta kokemuksesta: yhden vai kaksi kertaa käy asianajaja yrityksessä ja soittaa viisi puhelua, ja lasku on 12 000 euroa. On täysin järjetöntä pitää tällaista järjestelmää yllä, mistä joutuu tämä vaikeuksissa oleva yrittäjä sitten keksimään vielä lisärahaa siihen, että joku kirjoittelee ne vähäiset paperit kuntoon. Tähän olisi aika hyvä saada jonkunlaisia muutosta.

Enkä voi olla mainitsematta vielä tässä loppupuolella siitä, että konkurssipesien hoitaminen on aivan retuperällä tällä hetkellä Suomenmaassa. Vastuuta ei näillä konkurssipesien hoitajilla ole ollenkaan. Tämä ei kohdistu niinkään oman yritystoiminnan kokemukseen, vaan tässä ihan lähivuosina olen kyseisiä kohtuuttomia asian hoitamisia nähnyt läheltä — konkurssipesän hoitajat ovat viis veisanneet konkurssipesän arvosta tai siitä, tuleeko sinne ylimääräisiä lisälaskuja. En tiedä, onko tämä mitenkään ministerin tiedossa, mutta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2022 vp

tällainenkin on. En tosiaan itse ole laki- tai talousvaliokunnassa, mutta tarjoan silti ministerille apua: koska vain saa soittaa, jos haluaa kokemusasiantuntijan mielipidettä asioihin. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huttunen.

15.47 Hanna Huttunen kesk: Arvoisa puhemies! Aloitin toimia yrittäjänä vähän yli parikymppisenä nuorena vuonna 1993. Elettiin maamme historian taloudellisesti synkkää aikaa. Yrityksiä kaatui, perheitä hajosi, ja joidenkin elämä jopa päättyi epätoivoisena ratkaisuna. Suomalaiseen kansanluonteeseen kuului, että itse on pärjättävä ja että konkurssi on kamala häpeä. Kaiken tuon ajan mukanaan tuomasta ei ole toivuttu vieläkään. Murheet nääs säteilevät sukupolvien yli. Minun yrittäjäntaipaleeni lähti siis liikkeelle aikana, josta yhteiskuntamme on saattanut vihdoinkin ottaa opiksi. Yrittäjille ja heidän perheilleen on suotava helpommin uusi alku.

Yritykset voivat velkaantua hyvin monesta syystä. Kyse voi olla esimerkiksi nopean kasvun vaatimista investoinneista, myöhemmin kannattamattomaksi osoittautuvista investoinneista, tai markkinat voivat vain muuttua ennakoimattomasti, kuten korona-aikana on tapahtunut. Yrityksen taloudellisen ahdingon taustalla voi olla myös samoja inhimillisiä tekijöitä, jotka selittävät yksilönkin talousongelmia, kuten vaikkapa sairastuminen — ihmisiä kun olemme.

Nyt keskustelussa olevat hallituksen esitykset ovat osa tätä uutta alkua. Oikealta on pitkin vaalikautta annettu ymmärtää, että nykyinen hallitus olisi jotenkin yrittäjävastainen. Todellisuudessa yrittäjien asemaa on parannettu useilla eri ratkaisulla. Nyt olemme helpottamassa velkaantuneiden yrittäjien ja yritysten asemaa yrityssaneerauslakia uudistamalla. Uudistus antaa vaikeuksiin joutuneille yrittäjille vihdoinkin paremmat mahdollisuudet uuteen alkuun. Yrityssaneerusalain sisälle luodaan uusi, voimassa olevalle menettelylle vaihtoehtoinen menettelyväylä, jota kutsutaan varhaiseksi saneerausmenettelyksi. Velallinen voisi hakeutua tähän menettelyyn, kun velallinen ei ole vielä maksukyvytön vaan vasta maksukyvyttömyyden uhkaamana.

Varhainen saneerausmenettely on kauan odotettu, ja se on myös erittäin tarpeellinen. Uuden menettelyn turvin yrittäjä voi hakeutua varhaiseen saneerausmenettelyyn jo siinä vaiheessa, kun kassan pohja alkaa hämöttää mutta ei ole vielä aivan tyhjä. Enää siis ei tarvitse odottaa kassan totaalista tyhjentymistä. Tämä helpottaa varmasti sitä henkistä painetta, jonka kanssa talousvaikeuksissa olevat yrittäjät joutuvat elämään. Myös nykyinen yrityssaneerausmenettely pysyy voimassa. Yrityssaneerusalakiin esitettyjen muutosten tulla hyväksytyksi tullaan sitä kutsumaan perusmuotoiseksi saneerausmenettelyksi.

Yrittäjän uutta alkua helpotetaan myös nopeuttamalla elinkeinotoiminnassa velkaantuneiden pääsyä velkajärjestelyyn. Ehdotetut muutokset ovat merkittävä parannus yrittäjän asemaan. Elinkeinotoiminnassa velkaantunut voisi siis päästä velkajärjestelyyn sillä perusteella, että hän on maksukyvytön, jos velkajärjestelyyn ei ole esimerkiksi epärehellisestä toiminnasta johtuvaa estettä. Olosuhteiden vakiintumista ei myöskään edellytetäisi, jolloin elinkeinotoiminnassa velkaantunut voisi hakea velkajärjestelyä ilman viivytyksiä. Lisäksi velallisen selviytymistä velkajärjestelystä edistettäisiin ja velkajärjestelyn elinkustannusnormiin tehtäisiin tasokorotus, jolloin velalliselle jäisi velkajärjestelyn aikana enemmän rahaa elinkustannuksiin. Lisäksi velkajärjestelylakiin tehtäisiin useita pieniä, menettelyä sujuvoittavia muutoksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2022 vp

Arvoisa puhemies! Pidän hallituksen esityksiä erittäin hyvinä ja erittäin tervetulleina. Niillä on paitsi oikeusopillinen merkitys myös suuri henkinen merkitys yrittäjille. Epäonnistumisen kokemus voi joskus olla uusi alkua ja portti jollekin suurelle ja entistä paremmalle. Tämä koskee niin yritystoimintaa kuin elämää yleensäkin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lohi.

15.51 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on yksityiskohtien osalta hyvin tässä edellä ministerin esittelyssä tullut avatuksi, ja taustallahan on direktiivi mutta ovat myös hallitusohjelmien kirjaukset. Sain itse toimia noissa hallitusohjelmaneuvoittelussa puheenjohtajana siinä neuvotteluryhmässä, jolle kuuluivat nämä maksukyvyttömyysasiat, joten haluan lämpimästi kiittää ministeri Henrikssonia siitä työstä, jota olette tehnyt tällä sektorilla, ja tästä hallituksen esityksestä.

Tämähän ei sisällä pelkästään niitä direktiivin edellyttämiä muutoksia vaan muitakin. Ja kuten täällä on edellä todettu, me odotamme ja tiedämme, että siellä on valmistelussa myös muita tähän kokonaisuuteen liittyviä lakiesityksiä, joista yksi tärkeä on se, joka on täällä mainittu jo, eli se, että kun on maksanut velat pois, niin se maksuhäiriömerkintä lähtee nopeasti pois — se on valtavan tärkeä. Voikin sanoa, että isossa kuvassa koko tätä kokonaisuutta, jota hallitus on ollut tekemässä, voisi oikeastaan kuvata sillä, että me haluamme antaa ihmisille uuden alun — uuden alun silloinkin, kun on epäonnistunut yritystoiminnassa.

Kun ajatellaan suomalaista menestymistä ja monia menestystarinoita, niin nekin ovat syntyneet ehkä useidenkin epäonnistumisten jälkeen. Meidän pitää Suomessa muuttaa sitä ajattelutapaa, että jos on yrittäjänä tehnyt konkurssin ja epäonnistunut, niin olisi jotenkin epäonnistunut ihmisenä. Meidän pitää ajatella, että annetaan uusi alkua, että se voi olla siemen — hän on kokenut ihminen, hän on kokenut paljon myös epäonnistumisia. Tämä voi kantaa niin, että saadaan uusia menestystarinoita, ja meillä on loistavia esimerkkejä siitä, että näin on myös käynyt. Sen takia on valtavan tärkeää, että vaikka tämä ei ole kokonaisuudistus vaan täällä tiettyjä yksityiskohtia, pykälä, muutetaan, niin tämäntyyppisiä uudistuksia tehdään ja perataan koko ajan niitä esteitä, jotka ovat esteenä uudelle alulle. Tällä tavalla me myös mahdollistamme sen, että kaikki voimavarat ovat yhteiskunnan käytössä.

Täällä edellä edustaja Huttunen viittasi puheenvuorossaan tuohon 90-luvun lamaan, ja on varsin paljon surullisia tarinoita sieltä ajoilta. Menetimme paljon inhimillistä pääomaa, kun ihmiset jäivät velkavankeuteen, ja näin ei saa olla. Tietenkin on eri asia, jos taustalla on joitakin väärinkäytöksiä tai suorastaan rikoksia. Ne ovat tietenkin eri asia, mutta useinhan näihin pääsääntöisesti sellaista ei liity.

Haluan nostaa esille myös valmisteilla olevan positiivisen luottorekisterin, joka oli myös hallitusohjelmakirjaus. Se on myös erittäin hyvä asia. Se on omalta osaltaan ennaltaehkäisemässä näitä maksukyvyttömyystilanteita, kun luotonantajat pystyvät katsomaan, mikä on se kokonaisuus, kyetäänkö hoitamaan niitä luottoja.

Sitten on nostettu esille kysymys, joka on ehkä haastavampi hoitaa teknisesti. En tiedä, onko se valmistelussa, mutta kannustaisin hallitusta ja ministeriä etenemään ulosoton suojaosan nostossa. Meillä on valtavan paljon myös esimerkkejä siitä, että kun tuo suojaosa on paljon alempana kuin takuueläke, niin on eläkkeellä olevia ihmisiä, jotka ovat syystä tai toisesta vaikkapa takausvelkoja maksamassa eivätkä saa edes takuueläkkeen määrää, kun ulosoton suojaosa on alempi. Tämä on minusta väärä, ja tätäkin pitäisi korjata.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2022 vp

Arvoisa puhemies! Nostan vielä lopuksi esille yrityssaneeraukseen tai yksityishenkilön velkajärjestelyyn liittyen yhden pienen yksityiskohdan, joka liittyy tilanteeseen, jossa yritystoimintaa ollaan saneeraamassa. En ole varma, onko täällä siihen nyt korjausta. Minulla on semmoinen tunne, että ehkä ei vielä ole, mutta tätä pitäisi kyllä miettiä. Tämä yksityiskohta liittyy siihen, että jos sen jälkeen, kun saneerausmenettely aloitetaan, lähdetään realisoimaan omaisuutta, jotta pystytään velkoja maksamaan, niin omaisuuden myyntistähän saatetaan saada myyntivoittoa, jolloin joudutaan maksamaan myyntihinnan ja tasearvon erotuksesta ja se tuloutuu sinne tuloslaskelmalle ja joudutaan maksamaan veroja. Tai jos luonnollinenkin henkilö myy omaisuuttaan, niin hänelle saattaa tulla myyntivoittoa ja hän joutuu maksamaan veroja. Nämä verot ovat niin sanottua uutta velkaa, joka pitää maksaa, joka ei ole siellä saneerauksessa mukana. Mutta kun koko kauppahinta menee kiinteistöistä yleensä panttivelalliselle, niin siitä tuleekin koko menettelyn este, koska et kykene maksamaan tätä uutta velkaa, joka on verovelkaa. Pitäisi miettiä, miten tämä ongelma saataisiin ratkaistua, ettei kävisi niin, että on muuten kaikki edellytykset velkajärjestelylle tai saneeraukselle mutta tästä tulisi menettelyn este.

Arvoisa puhemies! Näitten yksityiskohtien kautta vielä lopussa kiitän ministeriä hyvästä esityksestä ja hallitusta asioiden eteenpäinviemisestä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Bergqvist.

15.57 **Sandra Bergqvist r:** Värderade talman! Det är väldigt bra att det här skuldsaneringsförfarandet uppdateras så att också privatpersoner och småföretag nu bättre omfattas av det här skuldsaneringsprogrammet. Vi vet speciellt nu efter coronan att det är väldigt snabbt som väldigt stora saker kan hända för ett företag och för en privatperson i ett litet företag. Det kanske många gånger också är yttre omständigheter som gör att företaget kommer in i en ekonomiskt svår sits, sådana saker som kanske inte företagaren själv kan påverka så väldigt mycket, och det är då orimligt att bli hängande kvar i något skuldprogram i väldigt, väldigt många år framöver. Målet ska förstås alltid vara att företagarna ska stödjas och hjälpas att komma upp på fötterna igen.

Det att man nu förbättrar, förenklar och gör det smidigare för företagarna är en väldigt bra sak, och att den här tiden förkortas från fem år till tre år är också väldigt, väldigt välkommet.

Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin hyvä ehdotus, minkä hallitus nyt tuo eduskunnalle. Se, että tämä velkajärjestelmä päivitetään sillä tavalla, että se helpottaa tilannetta pienille yrittäjille ja yksityishenkilöille, on erittäin hyvä asia. Tiedetään, että varsinkin nyt korona-aikana ja sen jälkeen voi tapahtua asioita, mihin yrittäjä ei itse voi vaikuttaa, ja hän voi joutua taloudellisiin ongelmiin hyvin helposti.

On hyvä, että nyt parannetaan tätä tilannetta, ja on erittäin hyvä, että lyhennetään myös maksuaikaa viidestä vuodesta kolmeen vuoteen. Tämä on tärkeä asia. Myös se, että velallinen voi hakeutua tähän menettelyyn, kun velallinen ei ole vielä maksukyvytön vaan vasta maksukyvyttömyyden uhkaama, on ehkä pieni mutta erittäin tärkeä askel eteenpäin.

Myös edustajat Huttunen, Lohi ja Laakso nostivat hyviä pointteja esiin tässä ja ehkä myös näkemys siitä, mitä yrittäjyys on. Se, että voi myös epäonnistua, on ihan inhimillinen asia, ja se tärkein on tässä se, että päästään jaloille uudestaan. Se on tärkeä asia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2022 vp

Erittäin iso kiitos hallitukselle siitä, että hallitus on tuonut tämän, ja erittäin paljon kiitoksia myös ministeri Henrikssonille, että voidaan nyt käsitellä tämä erittäin tärkeä asia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Pirttilahti.

16.00 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Kiitokset ministerille lainmuutoksen esittelystä, tätä on odotettu. Todellakin jo Marinin hallituksen hallitusneuvotteluissa linjattiin, että tähän asiaan tulee puuttua niin yritysten kuin sitten yksityistenkin velallisten osalta, jotta saadaan saneerausmenettelyyn helpotusta ja nopeutta, ja tällä uudistusesityksellä onkin saatu erittäin merkittäviä askeleita aikaiseksi.

Todellakin tässä kokonaisuudessa, mitä hallitusneuvotteluissa ja myöhemminkin on käyty, muun muassa siinä keskustelussa, kun tätä pikavippien koronalennusta tehtiin, oli myös esillä, että tämä maksuhäiriömerkinnän alentaminen on yksi osa-alue mutta myös sitten tämän positiivisen luottorekisterin tuleminen. Kysyisinkin ministeriltä näiden valmisteluissa olevien asioiden tilannetta, minkälaisessa vaiheessa ne vielä ovat tässä tulossa. Todellakin tähän pikavippien koronalennukseen saatiin hyvät eväät, ja sekin osaltaan on sitten helpottanut velallisten asemaa Suomessa kaikkienensa.

Tässä on hyviä, erinomaisia kohtia, millä juuri nopeutetaan velkasaneeraukseen pääsyä, niin ettei tarvitse konkurssia tehdä vaan jo varhaisessa vaiheessa voidaan asiaan puuttua. Muun muassa nämä esille tulleet edustaja Laakson ja edustaja Huttusenkin esimerkit yritytajyydestä tai sitten velallisen asemasta ovat erinomaisia puheenvuoroja. Toivon, että lakivaliokunnassa tulisivat esille tämänkintyyppiset asiat, että miten on sitten se käytännön toiminta kentällä, eli kun me teemme täällä lainsäädäntöä, niin miten myös se lainsäädännön henki menisi sinne asetuksiin ja sitä kautta sitten näille toimijoille, mitkä tekevät saneerausta ja myös velkajärjestelyjä näiden yritysten ja ihmisten kanssa. Aina välillä se hallituksen ja eduskunnan hyvä tahto ei ole mennyt sen asetuksen kautta sinne virkamiehille, mutta toivotaan, että tämäkin ketju olisi tämän lainsäädännön mukana vahvasti olemassa.

Eli tässä on monia asioita, mitkä nopeuttavat, muun muassa se, että tässä voidaan hallituksen toimesta hakea velkasaneerausta niin yhtiöissä kuin myös sitten osuuskunnissa, ja muun muassa yksilön kohdalla tämä, että viidestä vuodesta pudotetaan kolmeen vuoteen tämä raja-aika. Vielä yksityisille henkilöille mainintana nämä tasokorotukset siinä, mikä on käteenjäävä osuus velkasaneerauksessa. On erittäin tärkeää olla myös elinmahdollisuudet.

Mutta ehkä tärkein omasta mielestäni tässä on se, että uuteen alkuun pääsemistä helpotetaan. Kuten täällä Huttunen ja monet muutkin ovat kertoneet sen, tavallaan tämän meidän vanhan suomalaisen tavan, että kun olet konkurssissa, niin on sitten leima otsassa sen jälkeen, että olet konkurssiyrittäjä, mutta nyt se leima voitaisiin pyyhkiä nopeasti pois ja saataisiin uusi alku. Nämä monet asiat tulevat tässä uudessa lainsäädännössä helpottamaan juurikin uuteen alkuun lähtemistä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kivisaari.

16.03 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Yrityssaneerauslain sisälle siis luotaisiin uusi, vaihtoehtoinen menettelytapa, jota kutsuttaisiin varhaiseksi saneerausmenettelyksi. Velallinen voisi siis hakeutua tähän menettelyyn, kun tilanne ei ole vielä ajautunut täydelliseen maksukyvyttömyyteen vaan on enemmänkin maksukyvyttömyyden uhkaama. Tällä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2022 vp

siis koetettaisiin välttää umpikuja — siis tilanne, jossa mitään ei olisi enää tehtävissä. Myös nykyinen yrityssaneerausmenettely pysyisi voimassa, ja sitä kutsuttaisiin jatkossa perusmuotoiseksi saneerausmenettelyksi.

Termeistä sinänsä viis: pääasia on se, että nämä ehdotetut muutokset ovat merkittävä parannus yrittäjien asemaan. Suunta on tässä siis inhimillinen ja maksuvaikeuksia kohtaavan yrittäjän tai yrityksen ahdinkoa ymmärtävä ja myöskin auttava. Muun muassa velkajärjestelyn elinkustannusnormiin tehtäisiin tässä tasokorotus, jolloin velalliselle jäisi velkajärjestelyn aikana enemmän rahaa myös elinkustannuksiin: siis mahdollistettaisiin se, että elämä jatkuisi.

Yksityishenkilön velkajärjestelyistä annettuun lakiin tehtäisiin myös useita muutoksia yritystoiminnassa epäonnistuneiden yrittäjien velkajärjestelyyn pääsyn helpottamiseksi ja uuden alun nopeuttamiseksi. Jokainen tarvitsee vaikeuksia kohdatessaan uuden alun, aivan kuten edustaja Pirttilahti edellisessä puheenvuorossaan totesi.

Puhemies! Kiitän hallitusta, kiitän ministeriä tästä lakiesityksestä. Näinä aikoina on erityisen tärkeää, että teemme sellaisia tekoja, jotka ovat ihmisen puolella.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hoskonen.

16.06 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yrityksen saneerauksesta ja asiaa koskevien lakien muuttamisesta on erittäin tervetullut ja sopii tähän meidän aikaamme erinomaisesti. On aivan oikein suomalaisille yrittäjille, jotka ovat joutuneet vaikeuksiin, että heille tarjotaan myös varhaisen velkasaneerauksen mahdollisuus, jolloin heidän yritystoimintansa pystytään ehkä pelastamaan ja ennen kaikkea sitten avataan myös porttia sille, että yrittäjä pystyy mahdollisen konkurssin jälkeen myös palaamaan yrittäjäksi parhaaksi katsomallaan hetkellä.

Yhdysvalloissa esimerkiksi on suorastaan kunnia-asia, että yrittäjä, joka on konkurssin kokenut, pystyy palaamaan yrittäjäksi aivan vaivattomasti. Ja siellä oikeastaan taitaa tänä päivänä olla tilanne, että sellaista yrittäjää, joka on muutaman konkurssin kokenut, arvostetaan, kun hän on kokenut myös ne vaikeat ajat.

Varsinkin tällaisena aikana, mitä nyt parhaillaan elämme, on aivan välttämätöntä, että tätä yrityssaneerauspuolta kehitetään ja nykyaikaistetaan, koska joka ainoa yrittäjä tähän maahan tarvitaan. Kannattaa kaikkien kansanedustajien muistaa se, että jos me haluamme Suomen kansantaloutta parantaa, niin se sektori, missä Suomen kansantalouden lisäarvoa luodaan, on yrityssektori, yksityinen sektori, avoin sektori. Julkisen hallinnon paikkoja varmaan verorahoilla emme kovin paljon pysty lisäämään, mieluumminkin niitä tulisi vähentää ja byrokratiaa keventää, mutta yritysten hyvinvointi ja niiden menestyminen takaavat sen, että Suomi menestyy.

Kiitän ministeriä tästä erinomaisesta esittelystä ja hyvästä hallituksen esityksestä. Lopuksi kysyn vielä siitä, kun yksityiset henkilöt ovat joutuneet vaikeuksiin pikavippien takia, korkean koron takia. Jotta muistan asian oikein, niin kysyn ministeriltä — siinähan oli se 10 prosentin korkokatto: mitä sille laille tällä hetkellä kuuluu?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kauma.

16.08 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Olen kuunnellut tätä keskustelua erittäin kiinnostuneena. Olen tyytyväinen siitä, että oikeusministeriö on todellakin tuonut tämän mak-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2022 vp

sukyvyyttömyysdirektiiviin perustuvan lakiesityksen tänne, koska varsinkin tässä koronatilanteessa monen yrittäjän tilanne on huonontunut ja on ollut huono jo ennen sitäkin.

Kiinnitän myöskin huomiota siihen, mitä edustaja Lohi tuossa aikaisemmin totesi siitä, että ulosoton suojaosan nosto on kyllä asia, mitä myöskin odotamme tänne eduskuntaan. Mikäli on henkilöitä, joilla takuueläkekin tavallaan menee tämän suojaosan alhaisuuden takia ja joille itselleen ei jää rahaa sen jälkeen, niin onhan se erittäin huono tilanne, ja kyllä se suojaosa täytyy nostaa niin, että se suo ihmisille mahdollisuuden elinkustannuksensa maksaa.

Eli arvoisa puhemies, olen tyytyväinen tästä edistyksestä, mutta maailmahan ei tule valmiiksi yrittäjienkään osalta vielä tästä, vaan lisää esityksiä odotetaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kärnä.

16.09 **Mikko Kärnä kesk:** Arvoisa herra puhemies! Kiitos omasta... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kärnä, mikrofoni päälle, niin kiitoksenne välittyvät paremmin.

Nyt taisi lähteä päälle. [Puhemies: Kyllä.] — Hyvä.

Omasta puolestani myös kiitokset ministerille tämän esityksen tuomisesta eduskuntaan. Oli ilo olla mukana hallitusneuvotteluissa neuvottelemassa tästä kyseisestä kysymyksestä. Kaikissa puheenvuoroissa, mitä täällä on esitetty, selkeästi tuodaan esille se, että meillä kaikilla on yhteinen tahtotila siitä, että ihmiselle on annettava mahdollisuus myös epäonnistua ja sen jälkeen nousta siitä epäonnistumisesta uudelleen jaloilleen. On myös ollut ilahduttavaa kuulla, että täällä ovat puhuneet selkeät kokemusasiantuntijat, jotka ovat oma-kohtaisesti kokeneet sen, mihin tilanteeseen konkurssi voi pahimmillaan ihmisen ajaa. Meidän on siis taattava uusi alku aivan kaikille, mahdollisuus siihen uuteen alkuun, ja mielestäni tämä esitys on erittäin hyvä askel siihen suuntaan, että näin myös aidosti tapahtuu.

Tässä on nostettu esille tärkeitä kysymyksiä esimerkiksi tuosta ulosoton suojaosan nostamisesta. Pitäisin sitä itsekkin tärkeänä. Samoin tämä pikavippien korkokatto. Meillähan oli syyskuun loppuun voimassa tilapäisesti se 10 prosenttia, ja tällä hetkellä pikavippien korkokatto on 20 prosenttia, joka on kyllä varsin korkea korko. Esimerkiksi Kuluttajaliitto ja Takuusäätiö kannattavat molemmat sitä, että korkokattoa madallettaisiin esimerkiksi takaisin siihen 10 prosenttiin, joka on varmasti kyllä kohtuullinen rahan lainaajille tänä päivänä. Olisinkin kysynyt ministeriltä, onko teillä ministeriössä vireillä hankkeita, joilla korkokattoa tästä nykyisestä 20 prosentista alennettaisiin edelleen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja vielä edustaja Meri ja sen jälkeen ministerin vastaukset.

16.11 **Leena Meri ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Lakivaliokunnan puheenjohtajana en nyt ota vielä kantaa, miten valiokunta tulee erinäisiin yksittäisiin pykäliin suhtautumaan tai tekekö mahdollisesti jopa muutoksia. Täällä on eräitä kohtia, jotka on nähty ainakin lausuntopalautteessa hieman kriittisestikin, esimerkiksi tämä, että tämä väliaikainen este — joka on siis se, että henkilön pitää se aika olla niin, että hän on maksukyvytön — ei koske yrit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2022 vp

täjiä, mikä on hyvä asia, mutta se koskee yksityishenkilöitä, ja tämä on nähty yhdenvertaisuusongelmana, ja toki käymme tätä läpi, ja mistäpä sitä tietää, vaikka muutoksia tulisi. Se nähdään sitten.

On hyvä, että ihmiset saavat uuden alun. Ja tämä on aika vaikeakin tehtävä — punnita velkojan ja velallistenkin etua. Siellä on myös velkojina monesti toisia pienyrittäjiä, ja sekin on aina hyvä huomioda siinä. Katsoin, että täällä edellytyksissä ja esteissä ei sinänsä semmoisia muutoksia ole, eli hyvä, että esimerkiksi rikosperusteiset saatavat pysyvät pääsääntöisesti voimassa — se on tuomioistuimen harkintaa tietysti — ja tällainen ilmeisen piittaamaton velkaantuminen myöskin, koska eihän tämä tietenkään voi olla reitti siihen, että siitä ei välitä. Mutta pääsääntöisestihän ihmisten ylivelkaantuminen ei ole omaa syytä. On työttömyyttä, sairautta, ja on juuri otettu tällainen yritysrisi ja haluttu lähteä työllistämään itseään ja läheisiään, ja silloin uuden alun pitää olla mahdollinen.

Täällä on puhuttu tuosta maksuhäiriömerkinnän lyhentämisestä. Se on meillä lakivaliokunnassa vireillä oleva asia, siis kesken, ja se odottaa tällä hetkellä perustuslakivaliokunnan lausuntoa. Tästä syystä se ei etene. Se ei ole enää ministeriössä, ja se tulee sitten, kun saamme perustuslakivaliokunnan lausunnon ja pääsemme lakivaliokunnassa jatkamaan asian käsittelyä.

Oikeastaan kaksi kysymystä olisi ministerille, mutta vielä ennen kuin esitän ne kysymykset, unohdin sanoa, että keskustan edustajat Lohi ja Kärnä toivat hyviä ongelmia esille, mitkä pitäisi vielä ratkaista, elikkä tämä ulosoton suojaosuuksien ja sitten tämä verovelka-asia, mistä edustaja Lohi puhui, ja on ikävää, että hän ei ollut ottanut näitä ongelmia silloin siinä ryhmässä esille, kun hän oli ollut hallitusneuvottelujen maksukykyryhmän puheenjohtaja, koska nythän ne olisi voinut tuoda tässä yhteydessä, kun lakivaliokunta paljon on käsitellyt näitä. Olisimme hyvinkin mielellämme sen käsitelleet. Hallituksessa voi vaikuttaa, jos on hereillä.

Mutta kysyn kaksi kysymystä ministeriltä: Onko harkittu tätä ulosoton muuttamista niin, että pääoma menisi ennen korkoja? Tästä tulee hyvin, hyvin paljon palautetta, että se pääoma ei tunnu lyhenevän. Onko tästä ollut harkintaa? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt ministeri Henriksson, 3 minuuttia, ja sen jälkeen siirrymme seuraavaan aiheeseen.

16.14 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos kaikille edustajille erittäin rakentavista puheenvuoroista ja siitä, että tämä esitys on saanut näin paljon kannatusta. On iloinen asia, että tässä asiassa olemme kaikki melkein samaa mieltä.

Suomi tarvitsee yrittäjiä, Suomi tarvitsee myös henkilöitä, jotka uskaltavat tehdä asioita, ja sen takia meidän on syytä uudistaa meidän velkajärjestelylainsäädäntöä ja myös yrityssaneerauslainsäädäntöä. Sen takia on äärimmäisen tärkeää, että tämä esitys nyt etenee. Tämä on merkittävä muutos, merkittävä parannus siihen tilanteeseen, mikä tänä päivänä vallitsee. Nyt luodaan mahdollisuudet uudelle alulle yrittäjälle, pienyrittäjälle mutta myös vähän isommille yrityksille, tässä yrityssaneerauksessa. Samalla luodaan myös edellytykset sille, että työtön voi saada helpommin velkajärjestelyn, ja luodaan myös näkymää siitä eteenpäin.

Muistan itse, kun olin nuorena lakimiehenä pankissa töissä 90-luvun alussa, kun joka päivä tuli velkajärjestelyhakemuksia sisään. Se oli todella rankkaa. Nyt tilanne vihdoin on sellainen, että me pääsemme tilanteeseen, jossa maksuohjelman pituus lyhennetään viides-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2022 vp

tä vuodesta kolmeen vuoteen. Se on merkittävä muutos, ja se on velallisyystavallista politiikkaa unohtamatta kuitenkin tietenkään velkojan ja velkojien tilannetta.

Tässä on esitetty paljon kysymyksiä siitä, mitä esityksiä ja missä aikataulussa hallitus tuo. Yritän myös vastata nopeasti niihin.

Tässä muun muassa kysyttiin maksuhäiriömerkinnöistä. Valiokunnan puheenjohtaja jo vastasi siihen: Perustuslakivaliokunnan lausuntoa odotetaan. Ministerin ja ministeriön osalta työ on tehty. Se on merkittävä muutos, merkittävä parannus velallisten asemaan, ja odotan myös, että se tulee nyt sitten täältä eduskunnasta ulos. Sen jälkeen tarvitsemme kuusi kuukautta siihen, että se voi astua voimaan.

Positiivinen luottotietorekisteri: Hallituksen esitys on vireillä. Se on valmisteltu oikeusministeriössä, ja me olemme päässeet jo niin pitkälle, että parhaimmassa tapauksessa saan sen vielä tämän kuun aikana tänne eduskuntaan, kuitenkin nyt keväällä.

Ulosottovelallisen aseman parantaminen on myös tärkeä hanke. Tässä on esitetty suojaosuuden korottamista. Meillä on ollut VN TEAS-hanke, jossa on selvitetty, miten voidaan pienituloisen ulosottovelallisen tilannetta helpottaa ja parantaa. Nyt on osoittautunut, että se, että nostetaan suojaosuutta, maksaisi valtiolle aika paljon ja se ei hyödytä [Puhemies koputtaa] niitä pienituloisimpia. Sen takia tähän yritetään nyt löytää toinen ratkaisu.

Puhemies! Kuluttajaluottojen osalta työryhmä tekee työtään, ja sen pitäisi saada se valmiiksi nyt tämän kuun loppuun mennessä, eli tähän korkokattoon tullaan vielä palamaan. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakoh-
tien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.18.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 17.27.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 5 käsittelyä. — Edustaja Mäenpää.

17.27 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Tässä nyt olisi ollut ministerille hiukan kysyttävää, mutta hän ei ole paikalla. Ehkä lyhyesti voisin sanoa tuosta esityksestä laiksi yrityksen saneerauksesta annetun lain ja yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain muuttamisesta, että on hyvä, että näitä asioita pyritään parantamaan ja viemään eteenpäin ja sillä tavalla saamaan yrittäjiä, jotka ovat tehneet tällaisen konkurssin tai muun, taas nousemaan uudestaan siihen yrittäjyyteen kiinni. Sen takia tällaisista henkilökohtaisen konkurssin mahdollisuutta olisin halunnut ministeriltä kysyä.

Täällä kuitenkin hallituksen esityksen kohdassa ”6 Muut toteuttamisvaihtoehdot” on alaotsikko ”Veloista vapautuminen”, ja sen alla puhutaan niin sanotusta henkilökohtaisesta konkurssista. Hallituksen esityksessä sanotaan seuraavasti: ”Suomessa elinkeinotoimintansa vuoksi velkaantunut yrittäjä voi vapautua velkavastuusta yksityishenkilön velkajärjestelyn kautta. Sen sijaan konkurssilla ei Suomen järjestelmässä ole veloista vapauttavaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2022 vp

vaikutusta, vaan konkurssin läpikäynyt velallinen vastaa edelleen niistä konkurssisaatavista, joille ei konkurssissa kertynyt täyttä suoritusta. Lainsäädännön kehittämisen yhteydessä ja julkisessa keskustelussa on kuitenkin aika ajoin ollut esillä myös kysymys siitä, tulisiko konkurssin tehneiden yrittäjien uuden mahdollisuuden edistämiseksi ottaa käyttöön niin sanottu henkilökohtainen konkurssi, jolla olisi myös jäännösveloista vapauttava vaikutus.”

Ja tästä nyt on useita yrittäjiä sieltä aina 90-luvun ongelmista lähtien ollut minuun yhteydessä ja yhä edelleen on. Toivoisin, että hallituksessa otettaisiin tällainen mahdollisuus sitten, kun tämä asia etenee, sinne myös vaihtoehdoksi tämän velkasaneerauksen rinnalle. Näin me voitaisiin saada niitä yrittäjiä, joidenka tiedetään omaavan sellaista pääomaa tämän yhteiskunnan rakentamiseksi mutta jotka ovat sitten jostakin valitettavasta syystä konkurssin tehneet, mukaan tähän yhteiskuntaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kiljunen.

17.31 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Haluaisin vielä tarkistaa: onko niin, että eduskunnan työjärjestys ei tunne työjärjestyspuheenvuorokäytäntöä?

Toiseksi, tässä edustaja Mäenpää aloitti oman puheenvuoronsa sillä tavalla, että ministeri ei ole nyt tässä paikalla, kun asiasta jäivät mahdollisesti häntäkeskustelut vielä käymättä. Jäin vain miettimään sitä asiaa, johon myöskin itse edellisessä kohdassa olisin nimenomaan halunnut todeta, kun siinä oli kaksi puhujaa listalla, että kun nyt on tehty tämä ohjeistus, että puoli tuntia, niin olisiko puhemiehellä kuitenkin valtuuksia pohtia, onko siinä tilanteessa tarkoituksenmukaista viedä keskustelu päätökseen, kun oikeastaan nähdään, että se ei tule venymään kovin pitkään, ja kun ministeri on paikalla, niin voisi esittää sen kysymyksen samalla tavalla kuin edustaja Mäenpää, joka tässä kohdassa ei saanut nyt ministeriltä vastausta, niin kuin minä en siinä edellisessä kohdassa saanut vastausta.

Tähän nimenomaiseen kohtaan, joka koskee tätä velkasaneerauslain uudistamista, voisi sanoa sen asian, että tässä hallitus liikkuu oikeaan suuntaan. Se tulee yrittäjiä vastaan. On tärkeätä, että jo silloin, kun konkurssitilanne on uhkaamassa, voidaan aloittaa velkasaneerausjärjestely. Se on järkevä tilanne, että me pyrimme ennakoimaan näitä asetelmia niin, että konkurssi ei aidosti tule vaan pystytään kaikkia avittamaan, palauttamaan se yritystoiminnan aktiviteetti sellaiseksi kuin sen toivotaan olevan. Minusta olisi tutkimisen arvoisen tämä amerikkalainen malli henkilökohtaisista konkurseista, minkä edustaja Mäenpää tässä toi esille. Sitäkin vaihtoehtoa kannattaisi ihan huolella analysoida myöskin suomalaisessa kontekstissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiljunen, varsinaisia työjärjestyspuheenvuoroja ei eduskunnassa tunneta, ja ymmärsin, että edustaja Mäenpään puheenvuoro, kun hän viittasi kysymykseen ministerille, oli tarkoitettu ministeri Henrikssonille, [Kimmo Kiljunen: Kyllä!] joka ei ollut enää pitkään aikaan ollut paikalla. Muuten lupaan pohtia esittämäänne asiaa sydämessäni. — Ja nyt edustaja Peltokangas.

17.32 Mauri Peltokangas ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Kun tätä lakia nyt laaditaan, niin olen hyvin tyytyväinen siitä, koska yritysten saneerauksesta ja yksityishenkilön velkajärjestelystä tulisi tämän salin todellakin olla kiinnostuneita — olisi tullut olla jo kauan, kauan sitten. Niin sanotusti 90-luvun laman uhreja on vieläkin tuolla velkakiikussa, ja jos me aja-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2022 vp

tellaan, että 30 vuoden rasitteet päällä, niin näillä ihmisillä ei todellakaan ole helppoa — ei ole ollut 30 vuoteen, eikä ole tälläkään hetkellä.

Elikkä kiitän hallitusta siitä, että tuodaan näiden asioiden tiimoilta parannuksia, koska me jokainen tiedämme, että tuolla arjessa on varmasti meillä kaikilla tuttavias ja ystäviäkin, jotka elävät sellaisessa tilanteessa, että on lähes mahdotonta selviytyä arjen jokapäiväisistä askareista. Määrätynlaiset luottotietomerkinnät estävät jopa vakuutuksen saamisen, kotivakuutuksen ynnä muita, mikä on käsittämätöntä tällaisessa yhteiskunnassa, jossa meidän tulisi tehdä sellaisia päätöksiä, että ihmiset pääsevät siihen elämän syrjään kiinni. Ja mikä tärkeintä, siellä on satojatuhansia ihmisiä, jotka haluaisivat todellakin lähteä yhteiskuntaan mukaan veronmaksajiksi, mutta se estyy heiltä määrätynlaisen lainsäädännön vuoksi. Tästä syystä olen, niin kuin tuossa mainitsin, hyvin tyytyväinen, eli aina kun parannetaan ihmisten mahdollisuuksia selvittää elämässään eteenpäin, se on sitä oikeaa suuntaa.

Katsoisin niin, että eduskunnan olisi syytä keskittyä voimakkaasti myöskin tulevaisuudessa esityksissä siihen — tiedän, että on tulossa vielä lisää lainsäädäntöä, joka helpottaa näiden ihmisten arkea, mutta sanotaan nyt esimerkiksi tämä luottotietojen poistaminen, joka ollaan toivottavasti nyt hyvin pian saamassa saliin käsittelyyn — että ihmiset viulut maksettuaan olisivat puhtaita jatkamaan elämäänsä ja se luottotietomerkintä poistuisi mahdollisimman nopeasti, koska tämä on yksi ongelma ja varsinkin, jos me ajatellaan sitä suurta joukkoa 90-luvun laman uhreja, yrittäjiä varsinkin, joissa meillä olisi suuri potentiaali osajia. Minä väitän, että siellä on sellaista porukkaa todella paljon, jotka osaisivat tulla jälleen kerran tähän veronmaksajien, iloisten veronmaksajien, joukkoon mukaan tuoden samalla mukanaan sen osaamisen, mitä siellä on erilaisissa pienyrityskuvioissa. Me tiedämme, että siellä on paljon potentiaalia, ja tämä potentiaali meidän pitäisi saada sieltä nyt mukaan, ja tällainen lainsäädäntö vie siihen suuntaan, että jonain päivänä toivottavasti tämä porukka saadaan myöskin mukaan sieltä, koska se, että istutaan pirtin pöydässä ideoineen mutta määrätyn lainsäädännön vuoksi ei voida lähteä niitä toteuttamaan, ei ole pienelle maalle todellakaan se paras mahdollinen tie. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen.

17.36 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Peltokangas vielä viritti huomion tähän tekemään. Me puhumme useimmiten, tässäkin keskustelussa, yrityksistä ja yritysten luottomerkinnöistä, ulosottoveloista ja niin edelleen. Tietysti, jos on pienyrityksestä kysymys, se voi olla toiminimi, ja silloin se on suoraan henkilökohtainen, mutta meillä on myös yksittäisiä kansalaisia, joilla on ihan sama ongelma, että luottomerkintöjä on tullut, ulosottovelkoja tai muita vastaavia on, ja tämä tietenkin koskee kaikkia — pitääkin koskea kaikkia — ihmisiä, että päästään mahdollisimman sujuvasti uuden elämän alkuun silloin, jos ollaan niistä velkavastuista vapauduttu.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto.